

Jancsó Ágnes

Ágytakarók készítése

A követelménymodul megnevezése:
Lakástextíliák készítése

A követelménymodul száma: 1325-06 A tartalomelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-015-30

ÁGYTAKARÓK KÉSZÍTÉSE

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Az önálló hálósobával rendelkező lakásokban teljesen megváltozott, pontosabban megszűnt a beágyazás szokása, ami nagyban megkönnyíti a családok életét. Reggelente egyszerűen az ágyneműre borítjuk a takarót, föltesszük a díszpárnákat és már kész is. Ha szívesen töltjük szabadidőnket fekvve, olvasva alvásidőn túl is az ágyban illetve az ágyon, akkor sokkal több figyelmet kell fordítani a takarók és párnák kiválasztására. Ebben az esetben nem elég két díszpárna a fejvégnék támasztva, több és nagyobb darabra van szükség, hogy a megfelelő, kényelmes megtámasztást megoldhassuk. Mivel a testtartásunkat ebben az esetben gyakran változtatjuk, sőt időnként eszegetünk, iszogatunk is, az anyagválasztásnál a kevésbé gyűrődő és könnyen tisztítható, sőt mosható textileket kell előnyben részesítenünk

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A lakástextíliák jelentősége megnőtt. Az igények megváltoztak, előtérbe került a szép, hangulatos otthon megteremtése.

1. Kelme kiválasztása

Ha valamilyen lakástextíliát vásárolunk, illetve készítünk a siker azon is múlik, megfelel-e a kiválasztott kelme színe, mintája, textúrája az adott lakásbelsőhöz. Aki kreatívan, fantáziával nyúl hozzá, a legolcsóbb anyaggal is varázslatokat művelhet környezetében. Az erős, élénk színek melegséget, de feszültséget is vihetnek a térbe, a halvány árnyalatokból sugárzó nyugalom pedig az otthonosság és meghitt hangulat forrása is lehet. Minden helyiségnek sajátos légköre van, amelyet a berendezés egyéb tárgyaival összehangolt textil visszaigazol, vagy felerősít.

1. Könnyű vagy nehéz kelme?

Egy kelme színe és felületi struktúrája meghatározza az ágytakaró stílusát és a lakásbelsőre gyakorolt hatását. A könnyű kelmék könnyednek, légiesnek hatnak, a súlyosak ezzel szemben komolyabb benyomást keltenek. A finom, halvány selymek vagy vásznak levegőssé teszik a szobát. A falak és a bútorok halvány vagy semleges színe fokozhatja az általános könnyedség légkörét.

Súlyos kelmék nagy darabokhoz alkalmasabbak, vastagságuk miatt nehéz kis részleteket, és keskeny varrásráhagyásokat varrni.

2. Egyszínű vagy mintás kelme?

Mind az egyszínű, mind a mintás kelmék nagy választékban kerülnek forgalomba. Az egyszínű kelméknél az anyag milyensége – színek és minták híján – tisztán érvényesül. Az egyszínű kelmék jól illenek az egyszínű falakhoz és padlókhöz, ami keresetlen egyszerűséget kölcsönöz a belső tereknek. Egyszínű vagy finom mintás anyagoknál alaposan mérlegre kell tennünk a megválasztandó kelme sajátosságait. Ilyenkor ugyanis a minta nem vonja el a figyelmet, s hangsúlyossá válik a kelme felületi struktúrája.

1. ábra. Egyszínű kelme!

Mintás kelméknél a kulcsszó mindig a megfelelő egyensúly megteremtése. Az egymás mellé helyezett mintás és egyszínű kelmék, melyek színe harmonizál vagy elüt egymástól attól függően milyen vizuális hatást kívánunk elérni. Akár keverhetjük is a mintákat, feltéve, ha erős színcapcsolatot hozunk létre közöttük. A harmonikus, kiegyensúlyozott látvány érdekében a nagy mintákat, kockákat és csíkokat gondosan kell illeszteni. A rosszul illesztett varrás az egész munka minőségét elronthatja.

¹ Forrás: <http://www.jysk.hu/4/634/4608501/a/catalog>

2. ábra. Harmonikus szín-összeállítású ágytakaró²

3. Meleg vagy hideg hatású kelmék?

Mivel a színek közvetlen hatást gyakorolnak a hangulatra, a nem megfelelő kombináció rosszkedvet, levertséget, idegességet válthat ki. A meleg színek élénkek és izgalmasak, a hideg színekkel nyugalmat, békét lehet kifejezni.

Elsősorban a szín dönti el, hogy meleg vagy hideg hangulatot áraszt- e valamilyen kelme, de a felületi struktúra is befolyással lehet. Bizonyos kékek melegebbnek tetszenek egy matt szövött kelmén, míg a fényes anyagok élénk színük ellenére is hidegek.

A földszínek meleg otthonosságot sugároznak. A szem könnyen befogadja ezeket a színeket, s igénytelenebb berendezés és dekoráció mellett is tetszetős.

²Forrás: <http://www.szintetika.hu/index>

3. ábra. Meleg színek a szobában

A hideg színek (zöld, kék, ibolya) frissítőleg hatnak. A kék az ég és a víz színe nyugalmat, érzékenységet és elégedettséget sugároz. A türkiz (kékeszöld), mint a csoport magja, a hideg nyugalom hordozója, feszültségoldó, hűvös magabiztosságot áraszt.

4. Visszafogott vagy harsány kelme?

A színében vagy mintázatában visszafogott hatású kelmék csendes eleganciájukkal rendszerint kellemesen beleolvadnak a környezetbe.

4. ábra. Színeiben visszafogott hatású kelme

A harsány, szemkápráztató kelmék egy csapásra elvarázsolják a helyiséget. A dísztelen környezet befogadja ezt a szembeszökő kelmét, miközben felhívja rá a figyelmet.

5. ábra. Nagy mintájú ágytakaró³

A színeken kívül az elütő felületek, textúrák is izgalmas társításokat eredményezhetnek.

6. ábra. Elütő felületű elegáns takaró

A kelmék hatását a fényviszonyok is befolyásolják. Egészen másként mutatnak természetes fényben, mint villanyfény mellett. Tartsuk ezt is szem előtt a választás során!

³ Forrás: <http://3d-lakberendezes.hu/lakastextil/category/exkluziv-agytakaro/>

5. Természetes vagy mesterséges szálú alapanyag?

A természetes alapanyagokból készült ágytakarók, jól megférnek egymással a szintetikus szálanyagból készütekkel, azoknak előnyös tulajdonságait kihasználva. A takarók alapanyagaival szemben több követelményt támasztanak. Jó kopásálló, mérettartó és könnyen kezelhető kell, hogy legyen. Az alapanyagok között ma nagy jelentősége van a poliészternek, a természetes szálak közül a pamutnak, ugyanis a patchwork technikához a legmegfelelőbb anyag.

A pamut termékek filcmentesek, strapabíróak, bőrbarátok, ellenállnak a hőnek. Magukba szívják a nedvességet, nagy a szakítószilárdságuk, és jól tisztíthatók. Moshatók. A pamutszöveteket, hogy más textilanyagokkal versenyképesek legyenek különféle kikészítési eljárások alkalmazásával, tulajdonságait speciális használati sajátossággal lehet kiegészíteni. Például gyűrődésmentesítő kikészítési eljárás, víztaszító eljárás, vasalást nem igénylő eljárás.

7. ábra. Pamut patchwork takaró

A szintetikus alapanyagok közül nagy jelentősége van a poliészterből készült taft selyemnek. A taft kissé merev, fényes felületű, hűvös tapintású vászonkötésben szőtt anyag, a lakberendezésben leginkább ágytakarónak, sötétítő függönynek, drapériák dekoratív béléseként használják. Konfekcionálásakor ügyelni kell, mert egyik jellegzetessége, hogy könnyen elcsúszik.

8. ábra. Taft selyem ⁴

Poliészter selyem szatén, lágy, finom tapintatú, gyűrődésmentes. A fényes, szálanyag, a „lánc-atlaszkötésnek” köszönhetően alakul ki, amelyben elsősorban a láncfonalak lebegése alkotja a fényes, különleges felületet.

9. ábra. Szatén selyem ⁵

Zsenília a bársonyokhoz hasonló felületű, de lazább szerkezetű, selyemfényű, testes szövet. Francia eredetű, nevét a kikészítéséhez használt speciális bolyhozott fonalról kapta. A lakástextilek esetében sötétítő függönyként használjuk, de kiváló alapanyaga az ágytakarók készítésének is.

⁴Forrás: <http://paplancentrum.unas.hu>

⁵ Forrás: <http://www.noya.hu/termekek/13>

10. ábra. Zsenília

6. Szövet vagy kötött hurkolt kelme?

A kötött kelmék szerkezeti adottságaiknál fogva általában viszonylag lazább szerkezetűek, ezért igen hajlékonyak, puhák, hossz- és keresztirányban nyúlékonyak, rugalmasak, sok levegőt zárnak magukba és ezért jó hőszigetelők. Megfelelő kelmeszerkezet (kötésmód) alkalmazásával ezek a tulajdonságok széles határok között változtathatók, ez adja a kötött kelmék nagy változatosságát és széles körű alkalmazhatóságát.

11. ábra. Kötött ágytakaró

2. Az ágytakaró mérete

Léteznek ún. standard – állandó – ágyméretek, melyek többnyire a készítőtől függenek, illetve országról-országra változnak.

Szélesség (cm)	Hosszúság (cm)
90	190–200
140	200–220
160	200–220
180	200–220

A matracok mélysége is változó: 10–22 cm-es lehet.

Ágytakaró készítésekor mindig ágyneművel együtt kell mérni az ágytakaró méretét, ami az évszaktól függően változhat, hogy éppen téli vagy nyári ágyneműt használunk, illetve, hogy földig érjen, vagy előbukkanjon az ágy lába.

3. Az ágytakaró fajtái

1. Béleletlen ágytakaró

Lehet:

- méretre szövött, kötött kelme
- szegett

12. ábra. Béleletlen ágytakaró

2. Bélelt ágytakaró

A bélelt ágytakaró igen kedvelt, mert kellemes meleget biztosít azoknak, akik bélelt ágytakarót szeretnének a hűvösebb napokra választani. A nagyobb igénybe vételre, a legelőnyösebb választás erre a célra a bélelt takaró. Ebbe a bélelt ágytakaróba kerül egy vliesnek nevezett anyag az alsó és felső látványtextil közé. Ezt a közbélést (vliést) le kell varrni ami, lehet egyenes vagy akár bonyolult mintázatú, ami szintén dekorálja a bélelt takarónkat.

13. ábra. Bélelt ágytakaró

3. Kétoldalas ágytakaró

Az ágy díszé lehet a kétoldalas ágytakaró, mely a hangulatunknak megfelelően forgatható.

14. ábra. Mindkét felén használható ágytakaró ⁶

4. Ágytakarók díszítési lehetőségei

1. Díszítés kellékekkel:

- Csipkék

Az áttört kelmék első futárai már i.e. III-IV. évszázadból ismertek. Valódi csipkéket a XV. – XVI. századtól kezdve használtak ruhabetétekhez és szegélyekhez, díszítésekhez. Az áttört mintás, laza szerkezetű kelme, ipari módszerekkel többféle eljárással is készülhet (főleg láncrendszerű kötőgépen vagy csipkeverőgépen). Alsó- és felsőruházati termékek és lakástextíliák (pl. függönyök, terítők) készítésére használják.

15. ábra. Finom, csipkés ágytakaró

⁶Forrás:<http://www.rokastyle.hu/agytakarok>

- Paszományok, szegélyszalagok

Lapos, fonatolt szalag, amit többnyire pamut-, viszkóz- vagy fémbevonatú fonalakkból állítanak elő. Jellemzően arany-, ezüst, színekben készül, 3–10 mm szélességben. Ruházat és lakástextíliák széleinek hangsúlyozására alkalmazzák.

16. ábra. Paszománnyal díszített ágytakaró

- Szalagok

Keskeny szövetsáv; különböző nyersanyagokból, különböző kötésmódokban készülhet. Díszítésre és műszaki felhasználásra szolgál.

17. ábra. Ágytakaró szalaggal díszítve

2. Varrattal–varrással kialakított díszítések

- Angolszegély

Dekoratív szegély, mely az ágytakaró anyagából készül.

18. ábra. Angol szegélyes takaró⁷

- Hímzések

A hímzés már évszázadok óta a legelterjedtebb díszítési mód. Általa a termékek magasabb minőségi kategóriába kerülnek – esztétikusabb látványt, igényesebb megjelenést biztosítanak.

19. ábra. Hímzett takaró⁸

⁷ Forrás: http://bojtbolt.shp.hu/hpc/ws_galeria

- Pié

Olyan díszítőelem, amit párhuzamos levartt hajtások képeznek. A keskeny pié a kelme felületére merőlegesen áll, a szélesebbeket egy irányban levasalják. A keskeny pié készítéséhez speciális kéttűs varrógépet használnak.

20. ábra. Piézett takaró⁹

- Rátétmunkák (applikációk)

Különálló, gyakran fényes, szövött vagy kötött kelméből, bőrből vagy más anyagból kivágott díszítés, amit rávarrnak vagy ráragasztanak a kelmére. Mintázata sokféle lehet, egyszerűbb vagy bonyolult grafikai motívumot használnak ilyen célra. Készíthetik hímzéssel is. A gépi hímzés elterjedésével főleg ruhadarabokon, lakástextíliákon, táskákon alkalmaznak applikálást.

⁸Forrás: <http://www.szintetika.hu/index>.

⁹ Forrás: http://bojtbolt.shp.hu/hpc/ws_galeria

21. ábra. Applikált takaró¹⁰

– Steppelés

Több kelmeréteg (pl. szövet és szálbunda-réteg, mint bélés) összedolgozása varrás útján. A varratokat több tű egyszerre végzi. A steppelés lehet, egyszerű módon egyenes vagy akár bonyolult mintázatú, dekorációnak számító varrás is. Követheti a textil mintázatát, készülhet színazonos cérnával vagy elütő színűvel is. Ha a többrétegű kelmét oldalirányban is mozgatják, akkor nem csak egyenes vonalú varratok keletkeznek – ez mintás tűzésre ad lehetőséget.

¹⁰ Forrás: <http://www.meska.hu/ProductView/index/89293>

22. ábra. Steppelt takaró¹¹

- Tűzések

Az alapanyaggal azonos vagy elütő színű cérnával, fonallal különböző öltéssűrűséggel, varrat- és varrástípussal készíthető.

23. ábra. Tűzéssel díszített takaró

3. Kisalkatrészek alkalmazása

- Bordúrók

¹¹ Forrás. http://www.mindenkiaruhaza.hu/index.php?lap=99_1112

Szövet, vagy kötött kelme mintázata, ahol minta a termék szélein fut (nem borítja be a teljes felületet). A minta virágokból vagy geometrikus elemekből áll. Gyakran kombinálják csíkokkal vagy kockás mintákkal.

24. ábra. Luise Vuitton ágytakaró¹²

- Fodrok

Női és lányka blúzokon, ruhákon túl lakástextíliákon is alkalmazott díszítőelem, amit hajtásokkal, redőzéssel vagy ráncolással állítanak elő egy könnyű kelmesávon, amit, azután az egyik hosszanti széle mentén erősítenek rá az anyagra.

¹²Forrás: http://www.sepable.com/19405_Louis-Vuitton-King-Size-and-Queen-Size--Bedspreads-Coverlets

25. ábra. Fodros szegélyű ágytakaró ¹³

- Patchwork

Foltvarrás, foltmozaik. Különböző színű, mintázatú, alakú és nagyságú kelmedarabokból dekoratív módon összeállított textilfelület.

¹³ Forrás: http://pliszekft.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=17&Itemid=37

26. ábra. Patchwork takaró

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. feladat

Keressen az interneten különböző díszítésű, alapanyagú ágytakarót, és rendszerezve készítsen gyűjteményt!

2. feladat

Készítsen gyűjteményt díszítőelemekből, melyeket ágytakarókon alkalmaznak!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Válaszoljon a következő kérdésekre a képen látható ágytakarót megfigyelve!

27. ábra

Milyen a szoba és az ágytakaró színvilága?

Milyen alapanyagból készült az ágytakaró?

Mi a díszítési technikája az ágytakarónak?

2. feladat

Válaszoljon a következő kérdésekre a képen látható szobabelsőt megfigyelve!

28. ábra

Milyen a szoba színvilága, milyen hatások érvényesülnek?

<hr/> <hr/> <hr/>

MEGOLDÁSOK

1. feladat

- A földszínek otthonosságot, komfortot, ölelő biztonságot sugároznak, meleg hangulatot árasztanak.
- Szintetikus, taft selyem
- Patchwork

2. feladat

Harsány, merész színek. Az élénk színek energetizálnak, amelyeknek köszönhetően minden belső tér optimizmust, kifejezőerőt és természetes dinamizmust sugároz.

MUNKANYELVI

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

<http://hu.texsite.info/Kezd%C5%91lap> (2010. 11. 03.)

<http://www.divatmarketing.com/hu/divatlexikon> (2010. 11. 08.)

Heater Luke: Az ötlettől az elkészítéséig Hálósobák Trivium Kiadó 1995

Karen Hemingway: Varróiskola Pannon–Literatúra Kft. 2006

Melanie Paine: Függönyök és sötétítők Magyar Könyvklub 1997

AJÁNLOTT IRODALOM

A(z) 1325-06 modul 015-es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
18 óra

MUNKANYELV

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató

MUNKKANYAG